

користуватися або розпоряджатися своїми майновими правами, у зв'язку з їх порушенням, оспоруванням чи невизнанням.

Враховуючи наведене, об'єкт правовідносин, які розглядаються, пропонується визначити як конкретно визначені права на матеріальні та інтелектуальні блага, які є об'єктами аграрно-майнових правовідносин, з приводу яких сільськогосподарські товаровиробники вступають у захисні аграрні правовідносини.

До основних ознак такого об'єкту можна віднести наступне:

– характеризується як дискретний, тобто чітко визначений і відособлений від інших об'єктів;

– закріплений за конкретним суб'єктом аграрного права – сільськогосподарським товаровиробником;

– це майнові права на конкретні матеріальні та/або інтелектуальні блага;

– є частиною аграрних захисних правовідносин;

– майнові права, які є об'єктом, потребують захисту.

Таким чином, правовідносини щодо захисту майнових прав сільськогосподарських товаровиробників характеризуються специфікою свого об'єкта, правовий аналіз якого має важливе значення, оскільки лише наявність об'єкта викликає необхідність виникнення і здійснення самих правовідносин, а його відсутність позбавляє сенсу їх існування. Крім того, визначення об'єкта захисних правовідносин, які розглядаються, має важливе практичне значення для якісного покращення механізму захисту майнових прав сільськогосподарських товаровиробників.

Список використаних джерел:

1.Єрмоленко В.М. Щодо відмінностей між об'єктом правовідносин і об'єктом права / В.М.Єрмоленко // Право України. – 2004. - № 1. С. 136-139.

Древаль В. Ю.

*стажист-дослідник кафедри земельного та аграрного права
Національного університету «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»*

ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СЕЛА В ПОСТАНОВАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Аграрна політика держави охоплює як різнобічні аспекти розвитку аграрного виробництва, так і проведення широкої системи соціальних заходів на селі [1, с. 8]. Правове регулювання розвитку соціальної сфери села має здійснюватися засобом всіх необхідних нормативно-правових актів, які мають прийматися на основі Конституції України та відповідати їй (ст. 8 Конституції України). Серед таких актів важливу роль відіграють і постанови Верховної Ради України, які містять значну кількість важливих норм з відповідною сферою правового регулювання.

У змісті таких актів якнайповніше розкривається сутність сучасних підходів до розуміння джерел аграрного права. Це стосується як окреслення значного кола соціальних проблем, що потребують правового регулювання, так і здійснення контрольної функції щодо виконання аграрної політики та конкретних регламентуючих норм. На думку професора В. М. Єрмоленка, джерела аграрного права характеризуються «як зумовлені об'єктивними вимогами суспільного розвитку чинники, що спричинюють виникнення волевиявлення держави чи інших суспільних утворень до встановлення загальних правил поведінки у сфері аграрних відносин» [2, с. 79].

Для прикладу можна назвати постанови Верховної Ради України «Про рекомендації парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі» від 6 лютого 2003 р. та «Про недопущення закриття об'єктів соціально-культурного призначення в сільській місцевості» від 6 вересня 2005 р.

У Постанові Верховної Ради України «Про рекомендації парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі» від 6 лютого 2003 р. відсутність своєчасного фінансування заходів соціального розвитку села названо однією з основних причин, які не дозволили забезпечити стабілізацію сільського господарства і отримати очікувані позитивні результати. З метою розвитку соціальної сфери села Кабінету Міністрів України пропонувалося, окрім іншого, щорічно спрямовувати не менше 30% капітальних вкладень, передбачених у Державному бюджеті України, для виконання заходів Державної програми розвитку соціальної сфери села; передбачити збільшення видатків на реалізацію програми індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім», залучення до її реалізації сільської молоді, в тому числі через Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву [3].

У Постанові Верховної Ради України «Про недопущення закриття об'єктів соціально-культурного призначення в сільській місцевості» від 6 вересня 2005 р. в резолютивній частині зазначалося: а) вважати неприпустимим закриття шкіл, клубів, фельдшерсько-акушерських пунктів, дільничних лікарень, інших об'єктів соціально-культурного призначення в сільській місцевості без відповідного рішення територіальної громади; б) Кабінету Міністрів України вжити невідкладних заходів щодо недопущення скорочення кількості шкіл, клубів, фельдшерсько-акушерських пунктів, дільничних лікарень, інших об'єктів соціально-культурного призначення в сільській місцевості та відновлення діяльності зазначених об'єктів із визначенням необхідних джерел їх фінансування; в) доручити комітетам Верховної Ради України з питань науки і освіти, з питань культури і духовності та з питань бюджету в тижневий термін підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України узгоджений з Кабінетом Міністрів України відповідний законопроект [4].

Отже, постанови Верховної Ради України мають розглядатися в якості важливого компоненту джерел аграрного права. Це стосується, окрім іншого, і правового забезпечення соціального розвитку села. У них, зокрема, надається змістовна оцінка стану соціальної сфери села та окреслюється значне коло питань, які необхідно врегулювати законами України та постановами Кабінету Міністрів України. Водночас виразно спостерігається й деяка розбалансованість у відповідних нормативно-правових актах, в яких відсутня внутрішня логіка та дотримання єдиної чіткої лінії у питанні правового забезпечення соціальної сфери села. Відтак назрілим є питання щодо проведення спеціальних парламентських слухань з таких питань та прийняття окремої узагальнюючої парламентської постанови з правових проблем соціальної сфери села.

Список використаних джерел:

1. Статівка А. М. Організаційно-правові питання соціального розвитку села в Україні: Монографія / А. М. Статівка. – Х. : Право, 2007. – 208 с.
2. Єрмоленко В. М. Сучасні джерела і форми аграрного права / В. М. Єрмоленко // Наук. вісн. Нац. ун-ту біоресурсів і природокористування України : Серія «Право». 2011. – Вип. 165. Ч. 2. – С. 77–83.
3. Про рекомендації парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі : Постанова Верховної Ради України від 06.02.2003 р. № 478-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 16. – Ст. 134.
4. Про недопущення закриття об'єктів соціально-культурного призначення в сільській місцевості : Постанова Верховної Ради від 06.09.2005 р. № 2794-IV // Відомості Верховної Ради. – 2005. – № 46–47. – Ст. № 469.